

5271

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาในสถานการณ์การสอนทางคลินิก
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสราวดี เรืองวิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-879-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II14192109

AN ANALYSIS OF INSTRUCTOR - STUDENT INTERACTION IN
CLINICAL TEACHING SITUATIONS, NURSING COLLEGES UNDER
THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Sarawalee Ruengwises

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-879-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัญหาสัมพันธภาพของอาจารย์กับนักศึกษาในสถานการณ่การสอน
ทางคลินิก โรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาว สรวลี เรืองวิเศษ
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Signature]
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ๒๕๕๐๓ ๕๐๑๗๕๕ ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประแอม รอดคำดี)

[Signature]
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์)

[Signature]
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

สราวลี เรื่องพิเศษ : การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาในสถานการณ์
การสอนทางคลินิก วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (AN ANALYSIS OF
INSTRUCTOR-STUDENT INTERACTION IN CLINICAL TEACHING SITUATIONS,
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF
PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 136 หน้า.
ISBN 974-584-897-4

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา
ในสถานการณ์การสอนทางคลินิก วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตัวอย่างประชากร
คือ อาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 48 คน เลือกโดย
การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามแนวคิดทาง
ปรัชญาการศึกษาพยาบาล และแบบบันทึกปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาในสถานการณ์การสอนทางคลินิก
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.00$ จาก 31)
2. ค่าเฉลี่ยของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาในสถานการณ์การสอนทางคลินิกด้าน
การเป็นแบบอย่าง ด้านการยอมรับความเป็นบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.73$ จาก 6 และ
4.60 จาก 5 ตามลำดับ) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านการสนับสนุน
ระดับประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 7.10$ จาก 9, 3.54 จาก 5 และ 5.02 จาก 6
ตามลำดับ)
3. ค่าเฉลี่ยของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา จำแนกตามอายุ ประสบการณ์
การสอน และตามปรัชญาการศึกษาของอาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ค่าเฉลี่ยของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์
ระดับปริญญาโทสูงกว่าอาจารย์ระดับปริญญาตรี

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C586137 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: INSTRUCTOR-STUDENT INTERACTION/ CLINICAL TEACHING SITUATIONS
SARAWALEE RUENGWISSE : AN ANALYSIS OF INSTRUCTOR-STUDENT
INTERACTION IN CLINICAL TEACHING SITUATIONS, NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH.
THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. JINTANA YUNIBHAND, PH.D. 136 pp.
ISBN 974-584-879-4

The purposes of this descriptive research were to analyse the interaction between instructors and students in clinical teaching situations, nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. The sample consists of 48 instructors teaching in Nursing Colleges selected through the specific random sampling method. The instruments used in collecting the data were a questionnaire enquiring thoughts on philosophy of nursing education and an observation form on the interaction between instructors and students.

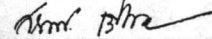
The results of the study revealed as follows:

1. The mean scores of instructor-student interaction in clinical teaching situations, were at the medium level ($\bar{X} = 26.00$ from 31).
2. The mean scores of instructor-student interaction in clinical teaching situations, in the aspects of role modeling and validation of personhood were at the high level ($\bar{X} = 5.73$ from 6 and 4.60 from 5, respectively), whereas that in the aspects of caring, learning facilitation and support were at the medium level ($\bar{X} = 7.10$ from 9, 3.54 from 5 and 5.02 from 6 respectively).
3. There were no significant difference between the mean scores of instructor-student interaction, classified by age, teaching experience and philosophy of nursing education of nursing instructors.
4. There was a significant difference between the mean scores of the instructor-student interaction of instructors who had different educational background, at the .05 level, in which the mean score of the interaction of the Master Degree graduated instructors was higher than that of the Bachelor Degree graduated instructors.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ความเอาใจใส่และให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ให้ความรู้และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อาจารย์ สมศักดิ์ ลีลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาในการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนอาจารย์พยาบาลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดี รวมถึงทำหน้าที่หาผู้ป่วยและ เจ้าหน้าที่ที่ประจำหอผู้ป่วยทุกท่าน และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้เงินทุนบางส่วนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

การทำวิทยานิพนธ์นี้คงสำเร็จลงมิได้หากมิได้มีใจกว้างขวางของท่านเอง คุณศุภกร์ใจ เจริญสุข และ คุณสุพิศรา พงษ์ศักดิ์ ในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความตั้งใจอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ที่สนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สราวลี เรื่องพิเศษ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
3. วิธีดำเนินการวิจัย	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	56
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย	85
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ จากการวิจัย	96
รายการอ้างอิง	98
ภาคผนวก	107
ประวัติผู้เขียน	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และปรัชญาการศึกษาพยาบาล	61
2. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา จำแนกตามด้าน การส่งเสริมการเรียนรู้ การเป็นแบบอย่าง การยอมรับความเป็นบุคคล การดูแลเอื้ออาทร และการสนับสนุนระดับประคอง	63
3. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาโดยรวม	65
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา จำแนกตามด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ การเป็นแบบอย่าง การยอมรับความเป็นบุคคล การดูแลเอื้ออาทร และการสนับสนุนระดับประคอง	66
5. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาด้านการส่งเสริม การเรียนรู้ รายชื่อ	67
6. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาด้านการเป็น แบบอย่าง รายชื่อ	69
7. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาด้านการยอมรับ ความเป็นบุคคล รายชื่อ	70
8. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาด้านการดูแล เอื้ออาทร รายชื่อ	72
9. จำนวนและร้อยละของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาด้านการสนับสนุน ระดับประคอง รายชื่อ	73
10. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาตามอายุ จำแนกตาม รายค่าของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา.....	75
11. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามอายุ ทดสอบหาความแตกต่างด้วยวิธีของเซฟเฟ.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

12. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาตามระดับการศึกษา	
จำแนกตามรายค้ำของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา.....	77
13. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาตามประสบการณ์	
การสอนจำแนกตามรายค้ำของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา	79
14. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาตามร้ชฎการศึกษา	
พยาบาล จำแนกตามรายค้ำของปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา	80